

Spotrebiteľské ceny a ceny produkčných štatistík

24.09.2021 |

Spotrebiteľské ceny (inflácia)

Metodika a metaúdaje sú v správe o kvalite [Index spotrebiteľských cien](#)

- [Metodické vysvetlivky - HICP](#)
- [Metodické vysvetlivky - CPI](#)
- [Metodické vysvetlivky - Jadrová a čistá inflácia](#)

Ceny nehnuteľností

- [Metodické vysvetlivky - Nehnuteľnosti](#)

Ceny priemyselných výrobcov

Metodika a metaúdaje sú v správe o kvalite [Indexy cien priemyselných výrobcov](#)

- [Metodické vysvetlivky - Ceny výrobcov](#)
- [Index cien priemyselných výrobcov](#)
- [Index cien stavebných prác](#)
- [Index cien poľnohospodárskych výrobkov](#)
- [Index cien vstupov do poľnohospodárstva](#)
- [Index cien v lesníctve](#)
- [Index cien trhových služieb](#)

Metodické vysvetlivky - HICP

Stručná charakteristika harmonizovaných indexov spotrebiteľských cien

V júni 1998 Európska rada potvrdila cieľ postupnej realizácie európskej Hospodárskej a menovej únie (HMÚ = EMU - Economic and Monetary Union) pre štáty EÚ v 3 oddelených vývojových etapách (I., II., a III. etapa HMÚ). Na základe Zmluvy o EÚ (Maastrichtská zmluva) je priemerná ročná miera inflácie, meraná harmonizovaným indexom spotrebiteľských cien, jedným zo štyroch konvergenčných (takzvaných maastrichtských) kritérií, ktoré musia členské štáty EÚ splniť pred vstupom do III. etapy hospodárskej a menovej únie (HMÚ), t.j. etapy so spoločnou menou Euro. Kritérium cenovej stability stanovuje, že priemerná miera inflácie členského štátu, nesmie za posledných 12 mesiacov, presiahnuť priemer troch krajín EÚ s najlepšimi výsledkami v oblasti cenovej stability o viac ako 1,5 percentuálneho bodu.

Podľa protokolu konvergenčných kritérií - **inflácia má byť meraná indexom spotrebiteľských cien na porovnateľnej báze**, berúc do úvahy rozdiely v národných definíciách. Takéto merania inflácie členských štátov EÚ majú poskytovať **Harmonizované indexy spotrebiteľských cien**.

Harmonizované indexy spotrebiteľských cien (ďalej **HICPs** - Harmonized Indices of Consumer Prices) sa začali zostavovať s cieľom zabezpečiť **porovnateľnosť indexov spotrebiteľských cien jednotlivých krajín v rámci Európskej únie**. Za týmto účelom bolo v roku **1995** prijaté rámcové **Nariadenie Rady (ES) č. 2494/95** (Council Regulation (EC) No 2494/95), týkajúce sa zavedenia výpočtu **harmonizovaných** indexov spotrebiteľských cien na úrovni **členských štátov Európskej únie** počnúc rokom **1997**. Vzhľadom k tomu, že metodika zostavovania harmonizovaných indexov spotrebiteľských cien prechádza vývojom, bolo v rokoch 1996 až 2015 prijatých ďalších 21 nariadení na úrovni Rady (ES), resp. Komisie (ES), ktoré bližšie stanovovali metodiku výpočtu jednotlivých oblastí HICPs. Na základe Lisabonskej zmluvy ¹⁾ bola legislatíva pre výpočet HICPs prepracovaná do súčasnej podoby:

Rámcové nariadenie pre zavedenie HICPs bolo nahradené [NARIADENÍM EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY \(EÚ\) 2016/792 z 11. mája 2016](#)

Nariadenia, upravujúce metodiku HICP, boli nahradené [VYKONÁVACÍM NARIADENÍM KOMISIE \(EÚ\) 2020/1148 31. júla 2020](#)

Tieto dve nariadenia spoločne konsolidujú a modernizujú predchádzajúce nariadenia.

Celkový prehľad informácií k HICPs je dostupný v anglickom jazyku z webovej stránky EUROSTATU na nasledujúcom linku:

[Harmonised Index of Consumer Prices \(HICP\) — Overview](#)

Na stránke Eurostatu je dostupná aj celá legislatíva k výpočtu HICP (vrátane zrušených nariadení), pozri: [HICP legislation](#)

Štatistický úrad uplatňuje metodiku o harmonizovaných indexoch spotrebiteľských cien (Harmonized Indices of Consumer Prices/HICP) aj v národnom indexe spotrebiteľských cien – CPI, s výnimkou riešenia bývania vo vlastnom obydľí. HICP a CPI spotrebné koše sa v tejto oblasti čiastočne líšia, **HICP na rozdiel od CPI neobsahuje zložky „Imputované nájomné“ a vybrané položky týkajúce sa veľkých opráv a údržby domácnosti**.

Stručná charakteristika agregátov harmonizovaných indexov spotrebiteľských cien.

Index spotrebiteľských cien menovej únie - MUICP (Monetary Union Index of Consumer Prices) - je počítaný ako ročný reťazový index umožňujúci meniť váhu štátu každý rok. Základom pre jeho výpočet sú harmonizované indexy spotrebiteľských cien štátov, ktoré v danom roku sú v III. etape hospodárskej a menovej únie, t.j. prijali jednotnú menu Euro.

Európsky index spotrebiteľských cien EICP - (European Index of Consumer Prices) – je počítaný ako ročný reťazový index umožňujúci meniť váhu štátu každý rok. Základom pre jeho výpočet sú harmonizované indexy spotrebiteľských cien členských štátov EÚ. Vystúpením

Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z EÚ v roku 2020 sa počet členských krajín EÚ znížil na 27.

¹⁾Lisabonská zmluva, ktorou sa mení Zmluva o Európskej únii a Zmluva o založení Európskeho spoločenstva (jej pracovný názov bol reformná zmluva) je medzinárodná zmluva, ktorá mení zakladajúce zmluvy Európskej únie. Lisabonská zmluva (bola podpísaná 12.12.2007, do platnosti vstúpila 1.12. 2009); stanovila okrem iného nové pravidlá pre realizačné (implementačné) právomoci Európskej komisie (tzv. komitológiu). Pravidlá stanovené Lisabonskou zmluvou majú byť včlenené do súčasnej legislatívy EÚ - a teda aj do legislatívy pre výpočet HICP.

- Hore -

Metodické vysvetlivky - CPI

Spotrebiteľské ceny

Od januára 2021, po revízii indexov spotrebiteľských cien, sa vývoj indexov spotrebiteľských cien sleduje na univerzálnom spotrebnom koši, založenom na súbore 731 reprezentantov - vybraných druhov tovarov a služieb platených obyvateľstvom. Revidovaný spotrebný koš bol prerokovaný a schválený zástupcami štatistických orgánov, ministerstiev, odborových orgánov a ďalších.

Index spotrebiteľských cien tovarov a služieb (životných nákladov) pre všetky domácnosti charakterizuje cenový vývoj v celospoločenskom priemere. Indexy spotrebiteľských cien (životných nákladov) sa vypočítavajú aj pre vybrané typy sociálnych skupín domácností - zamestnancov, dôchodcov a za skupinu nízkopříjmových domácností.

Výber reprezentantov v indexoch spotrebiteľských cien (životných nákladoch) pre všetky domácnosti, ako aj pre jednotlivé sociálne skupiny domácností je rovnaký, odlišujú sa iba ich váhy.

Počnúc januárom 2005 sme prešli na výpočet indexu spotrebiteľských cien k základnému obdobiu (december 2000) reťazením cez december predchádzajúceho roku. Aby bolo zabezpečené, že váhy za základné agregáty odrážajú súčasnú výdavkovú vzorku a spotrebiteľské správanie, sú váhy každoročne revidované. Dôležitou črtou reťazového indexu je, že táto každoročná aktualizácia váh umožňuje a uľahčuje zavedenie nových položiek a podindexov a odstránenie zastaralých.

Pre zabezpečenie prepojenia starých a nových časových radov, je pri počítaní reťazového indexu potrebné prekryvacie obdobie (k), v ktorom má byť index počítaný, použiť starú a novú sadu váh. Týmto prekryvacím obdobím môže byť mesiac alebo rok. ŠÚSR pri reťazení stanovil december predchádzajúceho roka ako prekryvacie obdobie, t.j. v roku 2021 je týmto obdobím december 2020. December 2020 je posledným obdobím, za ktoré sa počíta index na predchádzajúcom spotrebnom koši a systéme váh a zároveň je referenčným (základným)

obdobím pre ceny nového spotrebného koša a nový systém váh. December predchádzajúceho roka tvorí teda prepojenie (prekrývacie obdobie) medzi predchádzajúcim a novým indexom a tieto vytvárajú reťazový index.

Reťazový index môže mať dve, alebo viac prepojení. Medzi každým prepájacím obdobím index môže byť počítaný ako index s fixnými váhami.

Nevýhodou metódy reťazenia je neaditivita, t.j., keď nový časový rad je prepojený na starý, indexy vyššej úrovne po prepojení nemôžu byť získané ako vážený aritmetický priemer jednotlivých indexov, použijúc nové váhy.

Výber reprezentantov

Za cenové reprezentanty boli vybrané výrobky a služby, ktoré sa významne podieľajú na výdavkoch obyvateľstva a svojím rozsahom reprezentujú celú sféru spotreby.

Členenie indexov sa uskutočnilo v súlade s metodikou Eurostatu tak, že sa univerzálny spotrebný koš člení na 12 odborov podľa klasifikácie COICOP (Klasifikácia individuálnej spotreby podľa účelu). Počet cenových reprezentantov v univerzálnom spotrebnom koši indexov spotrebiteľských cien je od januára 2021 nasledovný:

Odbor COICOP	Názov odboru COICOP	Stála váha v promile	Počet reprezentantov
	Úhrnný index spotrebiteľských cien	1000,0000	731
v tom			
01	Potraviny a nealkoholické nápoje	205.0158	146
02	Alkoholické nápoje a tabak	56.5442	12
03	Odevy a obuv	48.2370	87
04	Bývanie, voda, elektrina, plyn a iné palivá	255.6037	49
05	Nábytok, bytové zariadenie a bežná údržba domu	73.9993	89
06	Zdravie	28.1553	37
07	Doprava	62.0976	84
08	Pošta a telekomunikácie	33.8560	20
09	Rekreácia a kultúra	80.1797	83
10	Vzdelávanie	16.4221	8
11	Hotely, kaviarne a reštaurácie	60.0552	45
12	Rozličné tovary a služby	79.8341	71

Metóda zisťovania spotrebiteľských cien

Spotrebiteľské ceny jednotlivých reprezentantov sa zisťujú na celom území SR vo vybranej sieti

predajní a prevádzok služieb, kde obyvatelia obvykle nakupujú. Ceny sú zisťované počas prvých 20 dní sledovaného mesiaca.

Váhový systém

Váhy jednotlivých reprezentantov boli vypočítané z údajov zistených štatistikou rodinných účtov za rok 2015, z podkladov štatistiky národných účtov za rok 2019 a z údajov získaných z rôznych administratívnych zdrojov. Tieto boli použité na spresnenie štruktúry spotreby obyvateľstva.

Spôsob výpočtu indexov

Index spotrebiteľských cien je indexom Laspeyresovho typu:

$$I = \frac{\sum \frac{p_1}{p_0} \cdot p_0 q_0}{\sum p_0 q_0} \cdot 100$$

- p_1 - cena tovaru (služby) v sledovanom (bežnom) období,
- p_0 - cena tovaru (služby) v základnom období,
- $p_0 q_0$ - predané (realizované) množstvo tovaru (služby) v základnom období,

$\frac{p_1}{p_0}$ = individuálny index ceny určitého tovaru alebo služby

Výpočet reťazového indexu

Predpokladajme, že časové rady indexov s fixnými váhami boli vypočítané s obdobím 0 ako referenčným obdobím pre index a ceny a že v období k (prekrývacom období) bola zavedená nová sada váh a aktualizovaný spotrebný kôš do indexu.

Reťazový index je potom počítaný ako:

$$I = I^{0:k} \sum W_i^k I_i^{k:t} = I^{0:k} I^{k:t}$$

- o - referenčné obdobie pre index
- k - prekrývacie obdobie
- t - bežné obdobie

Členenie a časový základ indexov

Indexy sú publikované podľa 12 odborov a 44 skupín klasifikácie COICOP, v rámci ktorej

jednotlivé odbory obsahujú:

- **01 Potraviny a nealkoholické nápoje** - zahŕňa všetky druhy potravinárskych výrobkov a nealkoholických nápojov
- **02 Alkoholické nápoje a tabak** - zahŕňa alkoholické nápoje a tabakové výrobky
- **03 Odevy a obuv** - zahŕňa odevné materiály, všetky druhy sortimentu pánskeho, dámskeho a detského textilného tovaru, odevov, obuvi, vrátane opráv, zákazkovej výroby a čistenia týchto odevných súčastí
- **04 Bývanie, voda, elektrina, plyn a iné palivá** - zahŕňa nájomné, úhrady za používanie družstevných bytov, tovary a služby pre pravidelnú údržbu a opravy bytov, vodné a stočné, všetky druhy energií (elektrina, plyn, teplo, pevné palivá)
- **05 Nábytok, bytové zariadenie a bežná údržba domu** - zahŕňa nábytok a bytové zariadenie, koberce a iné podlahové krytiny, bytový textil, domáce spotrebiče, stolné náčinie, sklo, domáce náradie, opravy domácich spotrebičov a tovary a služby pre bežnú údržbu domácností
- **06 Zdravie** - zahŕňa zdravotnícke a farmaceutické výrobky, terapeutické prístroje a zariadenia, lekárske služby, zubné lekárstvo, nemocničné služby a ostatné zdravotnícke služby iné ako nemocničné
- **07 Doprava** - zahŕňa osobné dopravné prostriedky vrátane opráv a náhradných dielov, pohonné hmoty, mazivá a verejnú dopravu (železničná, cestná, letecká)
- **08 Pošta a telekomunikácie** - zahŕňa poštové služby, telefónne a faxové prístroje, telefónne a faxové služby
- **09 Rekreácia a kultúra** - zahŕňa zariadenia na príjem, nahrávanie a reprodukciu zvuku a obrazu, fotografické a kinematografické prístroje, zariadenia na spracovanie údajov, opravy zariadení a príslušenstva pre rekreáciu a kultúru, hračky, vybavenie pre šport, záhradkárске potreby, rekreačné a kultúrne služby, dovolenky s programom, knihy, učebnice, noviny a periodiká, kancelárske a kresliace potreby
- **10 Vzdelávanie** - zahŕňa vzdelanie vrátane poplatkov v umeleckých školách, jazykových školách a kurzoch
- **11 Hotely, kaviarne a reštaurácie** - zahŕňa jedlá a nápoje v reštauráciách, stravovacie služby v závodnom, školskom a predškolskom stravovaní, ubytovacie služby v hoteloch, penziónoch a internátoch
- **12 Rozličné tovary a služby** - zahŕňa výrobky, prístroje a služby pre osobnú starostlivosť, osobné predmety, šperky, hodiny, hodinky, sociálnu starostlivosť, poistenie, rôzne finančné služby a iné služby inde neklasifikované (poplatky za právne služby, pohrebné služby, inzeráty a iné)

Základným obdobím indexov je december 2000 = 100.

Pre potreby používateľov sú publikované indexy k základu:

- december 2000 = 100
- december 2019 = 100
- december 2020 = 100
- predchádzajúce obdobie = 100
- rovnaké obdobie minulého roka = 100

V publikácii "Indexy spotrebiteľských cien v SR" - v tabuľke "Priemerné spotrebiteľské ceny vybraných tovarov a služieb" sú uvedené priemerné ceny za výber zo 731 reprezentantov spotrebného koša.

Počnúc mesiacom február 1999 sekcia národných účtov a cien ŠÚ SR publikuje sezónne očistený index spotrebiteľských cien za potraviny.

Od januára 2000 je publikácia "Indexy spotrebiteľských cien v SR" rozšírená o vývoj jadrovej a čistej inflácie.

[- Hore -](#)

Metodické vysvetlivky - Jadrová a čistá inflácia

Jadrová a čistá inflácia

Jadrová inflácia kvantifikuje mieru rastu cenovej hladiny na neúplnom spotrebnom koši. Zo spotrebného koša sú vylúčené položky s regulovanými cenami a položky s cenami ovplyvňovanými inými administratívnymi opatreniami. Položky, u ktorých dôjde k cenovým zmenám z dôvodu daňových úprav (napr. zmien DPH, spotrebných daní, dotácií), zostávajú súčasťou spotrebného koša, ale vplyv daňových úprav sa eliminuje. Jadrová inflácia bude kvantifikovaná dvoma spôsobmi:

- - ako príspevok upraveného koša (v percentuálnych bodoch) k celkovej miere inflácie, očistený od zmien daňového zaťaženia príslušných položiek spotrebného koša.
- - ako prírastok cien upraveného spotrebného koša (v percentách), očistený od zmien daňového zaťaženia príslušných položiek spotrebného koša.

Celkovú infláciu teda rozkladáme na jadrovú infláciu (vplyv položiek s trhovými cenami), vplyv položiek s regulovanými cenami a vplyv nepriamych daní (eliminácia daňových úprav).

Príspevok jadrovej inflácie vyjadruje, o koľko percent by sa v príslušnom období zmenila cenová hladina, keby nedošlo k zmene cien vplyvom administratívnych zásahov. To znamená, že pokiaľ nedochádza k žiadnym zmenám administratívnych cien, je príspevok jadrovej inflácie zhodný s celkovou infláciou.

Príspevok jadrovej inflácie (v percentuálnych bodoch) k celkovej inflácii ďalej rozkladáme na príspevok čistej inflácie a príspevok cien potravín. Dôvodom na oddelenie podielu potravín z čistej inflácie bol fakt, že ceny potravín v minulosti podliehali značnej sezónnosti ako aj netrhovým opatreniam vlády (napr. zmeny garantovaných cien pre prvovýrobcov, dotácií, dovozných ciel, kvót).

Zoznam položiek, o ktoré sa upravuje spotrebný kôš pre výpočet jadrovej a čistej inflácie

A. Položky vylúčené z výpočtu čistej a jadrovej inflácie

1. Položky s maximálnymi cenami

- a) stanovené Dopravným úradom SR
  - osobná železničná doprava;
- b) stanovené ÚRSO (Úrad pre reguláciu sieťových odvetví)
  - vodné a stočné
  - elektrina pre domácnosti
  - zemný plyn pre domácnosti
  - tepelná energia pre domácnosti
- c) stanovené úradom pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb SR
  - poštové služby
  - telefónne a telegrafické služby
- d) stanovené regionálnou samosprávou (VÚC) a miestnou samosprávou (obce)
  - osobná autobusová doprava
  - mestská hromadná doprava
  - služby spojené s bývaním (čistenie a kontrola komína, odvoz komunálneho odpadu atď.)
  - služby sociálnej starostlivosti
- e) stanovené Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR
  - čisté nájomné v nájomných bytoch
- f) stanovené Ministerstvom zdravotníctva SR
  - vybrané položky liekov a výkonov v zdravotníctve
- g) stanovené Ministerstvom školstva SR
  - školské a predškolské stravovanie.

2. Poplatky

- - koncesionárske poplatky za rozhlas a televíziu
- - poplatky za predškolské a školské vzdelanie
- - poplatky za overenie podpisu v listinách, vydanie pasu, výpis z registra trestov a iné
- - poplatky za právne úkony
- - poplatok za psa

B. Položky, u ktorých sú eliminované cenové dopady vyplývajúce z titulu úprav, ktoré však nie sú vylúčené zo spotrebného koša:

- - DPH
- - spotrebné dane

Výpočet jadrovej a čistej inflácie

- 1. Zo spotrebného koša sú vylúčené položky s regulovanými cenami, uvedené v bode A. Zoznam týchto položiek bude aktualizovaný ročne, vždy v januári príslušného roka podľa Cenových vestníkov regulačných úradov SR a vyhlásení v Z.z. SR. Zoznam vylúčených

položiek bude platný počas celého roka bez ohľadu na prípadné cenové liberalizácie, ktoré by nastali v priebehu roka.

- 2. Položky, u ktorých dôjde k cenovým zmenám z dôvodu daňových úprav, t.j. položky uvedené v bode B, zostávajú súčasťou spotrebného koša, ale vplyv daňových úprav sa eliminuje. Eliminácia cenových zmien sa uskutoční v príslušnom časovom období, kedy daňové úpravy vstúpia do platnosti. Zoznam položiek, u ktorých sa bude cenová zmena eliminovať, bude aktualizovaný priebežne podľa zákonov NR SR vyhlásených v Z.z. SR.
- 3. Položky, ktoré zostávajú v spotrebnom koši pre výpočet jadrovej a čistej inflácie, majú priradené rovnaké váhy ako v úplnom spotrebnom koši.

VZOREC VÝPOČTU JADROVEJ INFLÁCIE

$$I_{x_{a_i}} = I_x \frac{\Delta a_i}{\Delta x}$$

$I_{x_{a_i}}$ = vplyv položiek s trhovými (neregulovanými) cenami na celkovú infláciu v percentuálnych bodoch

I_x = celkový indexu spotrebiteľských cien v %

Δa_i = absolútny rozdiel prepočítaných váh položiek s trhovými cenami k sledovanému obdobiu

Δx = absolútny rozdiel prepočítaných váh za celý spotrebný kôš k sledovanému obdobiu

- Hore -

Metodika výpočtu indexov realizačných cien nehnuteľností určených na bývanie

Indexy realizačných cien nehnuteľností určených na bývanie sa počítali do konca prvého štvrťroka 2021 na základe cien získaných z databázy Národnej asociácie realitných kancelárií Slovenska (NARKS). Databáza obsahovala okrem iného údaje o realizačných cenách nehnuteľností, ktoré boli získané z reálne uskutočnených transakcií realizovaných prostredníctvom realitných kancelárií združených v NARKS. Priemerné realizačné ceny podľa okresov boli získavané z databázy v prepočte na m² v členení podľa určených charakteristík nehnuteľnosti (rodinný dom, byt, vek nehnuteľnosti, počet izieb). Počnúc druhým štvrťrokom 2021 začal Štatistický úrad SR využívať pri výpočte cenových indexov nový zdroj údajov, ktorým je databáza Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (UGKK SR). Uvedená databáza obsahuje ceny nehnuteľností zo všetkých transakcií zapísaných v danom štvrťroku do databázy UGKK SR.

Indexy realizačných cien nehnuteľností určených na bývanie sú počítané v štvrťročnej periodicite v členení na nové a existujúce nehnuteľnosti. Výpočet je realizovaný podľa vzorca

Laspeyresovho typu k základu 4. štvrťrok predchádzajúceho roka = 100, pričom vypočítané indexy sú následne pomocou indexu 4. štvrťroka predchádzajúceho roku prepočítané k základu priemer roka 2010 = 100.

Váhová schéma pre výpočet cenových indexov vychádza z výdavkov spojených s nákupom nehnuteľností v predchádzajúcom roku. Váhová schéma je každoročne aktualizovaná, pričom podkladom pre aktualizáciu váhovej schémy sú výdavky za obdobie $t-1$. Váhy nie sú cenovo aktualizované.

- Hore -

Ceny výrobcov

Cena výrobcu je zmluvná cena dohodnutá medzi výrobcom a odberateľom v tuzemsku bez dane z pridanej hodnoty (bez nákladov na dopravu k zákazníkovi a nákladov s ňou spojených) fakturovaná za významnejší obchodný prípad realizovaný v strede príslušného mesiaca.

Cenové indexy sa konštruujú ako výberové indexy stáleho zloženia (vylučuje sa vplyv zmeny štruktúry na úroveň cenového indexu). Súhrnné indexy sa vypočítajú agregovaním individuálnych jednoduchých indexov cien reprezentantov prostredníctvom vhodného systému váh základného roka. Indexové schémy (systémy váh, reprezentanti a respondenti) sa v pravidelných 5-ročných intervaloch prehodnocujú a prispôbujú aktuálnym štruktúram.

Index cien poľnohospodárskych výrobkov obsahuje informácie o vývoji cien za 85 hlavných rastlinných a živočíšnych poľnohospodárskych produktov. Ceny sa zisťujú priamo u vybraných poľnohospodárskych výrobcov, bez dane z pridanej hodnoty. Sú to ceny realizované producentmi pri predaji, vrátane intervenčných nákupov. Pri výpočte agregátov sa používa systém stálych váh, odvodený z priemernej štruktúry predaja produkcie poľnohospodárstva za roky 2014 až 2016. Základom výpočtu cenového indexu sú ceny jednotlivých mesiacov roku 2015.

Schéma **indexu cien stavebných prác** obsahuje cca 8 558 reprezentantov (vybraných položiek stavebných prác). Váhy boli odvodené zo štruktúry produkcie stavebníctva v roku 2015. Cenovým základom je priemer roka 2015. Odhady mesačného vývoja cien sa po uplynutí štvrťroka spätne upresňujú podľa výsledkov priameho zisťovania cien v stavebníctve.

Indexy cien materiálov a výrobkov spotrebovávaných v stavebníctve obsahujú 95 skupín materiálov a výrobkov zatriedených podľa klasifikácie produkcie (KP). Indexy reprezentantov sú preberané z mesačných indexov cien priemyselných výrobcov. Váhy pre výpočet indexu boli odvodené od relatívneho podielu hodnotového objemu reprezentanta na celkovom hodnotovom objeme stavebných materiálov spotrebovávaných v stavebnej výrobe v roku 2015. Základom pre výpočet indexu je priemer roka 2015.

- Hore -

Index cien priemyselných výrobcov (ICPV)

V priebehu roka 2016 sa uskutočnila komplexná revízia indexov CPV, v rámci ktorej bol revidovaný váhový systém, výber cenových reprezentantov a spravodajských jednotiek (respondentov) v tuzemsku. Z dôvodu zabezpečenia harmonizácie s európskou štatistikou sa analógiou modelu cenových indexov na domácom trhu vytvoril model cenových indexov priemyselných produktov realizovaných v exporte. Váhy samostatných modelov boli stanovené na základe tržieb v priemysle za produkciu do tuzemska resp. tržieb za produkciu na export v r. 2015. Súčasne od roku 2017 dochádza k zmene cenového základného obdobia na december 2015 (predtým december 2010).

Zo vstupných údajov publikovanej časovej rady indexov cien priemyselných výrobcov pre tuzemsko a časovej rady cenových indexov exportu je vytvorená váhová schéma pre výpočet súhrnných indexov cien priemyselných výrobcov. V súlade s harmonizáciou európskej štatistiky sa v zmysle nariadenia Komisie (ES) č.656/2007 publikujú ICPV aj podľa zatriedenia skupín OKEČ do hlavných priemyselných zoskupení (MIG) t.j. podľa sektorov konečného použitia produkcie zvlášť za tuzemsko a zvlášť pre export.

Indexy cien priemyselných výrobcov sa počítajú na základe cien vykazovaných v štatistických výkazoch Ceny 1CPV 1 - 12. Tento výkaz vyplňujú vybrané priemyselné podniky (cca 900 organizácií) za vybraných reprezentantov (cca 3700 výrobkov v tuzemsku resp. ďalších 3600 výrobkov za export). Zisťujú sa realizačné ceny produkcie dodávanej do tuzemska na tzv. primárnom trhu medzi výrobcom a prvým odberateľom resp. vývozná cena dohodnutá medzi výrobcom a zahraničným odberateľom na EUR. Vykázaná cena je jednoduchým aritmetickým priemerom cien vo všetkých dôležitých obchodných prípadoch, ktoré sa vyskytli okolo stredu mesiaca. Cena na výkazoch je uvedená bez dane z pridanej hodnoty a zvlášť údaj spotrebnej dane. V rámci zosúlaďovania s legislatívou EÚ (CR č.1165/1998) sa ako základný indikátor publikuje index cien výrobcov v triedení podľa Klasifikácie produkcie bez všetkých daní. Váhy indexu cien priemyselných výrobcov boli stanovené na základe štruktúry tržieb v priemysle SR v roku 2015 a z "Jednorazového zisťovania k výberu reprezentantov sledovania vývoja cien priemyselných výrobcov" za výrobky zatriedené podľa SK NACE Rev2. Do indexu nie je zahrnutá ťažba a úprava uránových a toriových rúd, vydavateľská činnosť, výroba jadrových palív, výroba zbraní a munície, výroba lietadiel a kozmických lodí, práce výrobnéj povahy a opravárenstva. Index cien priemyselných výrobcov je počítaný z jednoduchých indexov cien jednotlivých reprezentantov vážených relatívnym podielom príslušného reprezentanta na celkových tržbách priemyslu za rok 2015 (stála štruktúra) podľa Laspeyresovho vzorca:

$$I = \frac{\sum \frac{p_1}{p_0} \cdot p_0 q_0}{\sum p_0 q_0} \cdot 100$$

- p_1 - cena v sledovanom období
- p_0 - cena v základnom období (december 2015 = 100)
- p_0q_0 - hodnotový ukazovateľ (tržby z roku 2015)

Publikácia obsahuje cenové indexy za oddiely a sekcie KP, ktoré sú kumulované do subkategórií a kategórií KP a priemyslu spolu. Priemyslom spolu sa označuje agregácia sekcií B, C, D a E. Klasifikácia produkcie je vypracovaná na báze európskeho štandardu CPA (Classification of Products by Activity) záväzného pre členské štáty EÚ.

Časové rady indexov za rok 2005 — 2016 sú prepočítané koeficientmi (prepočítacími mostíkmi) na úroveň revidovaných indexov (na základ december 2015 = 100). V tabuľkách nie sú publikované všetky sledované skupiny KP.

Vysvetlenie symbolov:

- Bodka (.) na mieste čísla znamená, že údaj nie je k dispozícii
- Veľké (D) znamená, že údaj nie je možné publikovať pre jeho individuálny charakter

Poznámka:

Od roku 2017 sú publikované indexy k novému základu december 2015 = 100.

- Hore -

Index cien stavebných prác

V roku 2017 bol vypracovaný nový štatistický model pre výpočet indexov cien stavebných prác, materiálov a výrobkov spotrebovaných v stavebníctve. Revidovaná indexová schéma obsahuje cca 8 558 reprezentantov - vybraných stavebných prác. Ceny vybraných reprezentantov sa zisťujú vrátane všetkého materiálu, kompletných nákladov na realizáciu stavby (objektu) a zisku. Ceny sú bez DPH. Pre zisťovanie cien reprezentantov v podnikoch s prevládajúcou stavebnou výrobou bol spracovaný výkaz Ceny Stav 10-04. Tento výkaz vyplňuje v štvrťročnej periodicite cca 200 respondentov na území SR. Do spravodajskej siete boli zaradené subjekty vybrané podľa druhu a objemu stavebnej produkcie a územného hľadiska, bez ohľadu na ich právnu formu. Vykazovanie cien sa riadi metodikou uvedenou vo vysvetlivkách vo výkaze.

Nový váhový systém bol vypočítaný zo štruktúry produkcie stavebníctva SR a z podrobného mimoriadneho štatistického zisťovania stavebnej produkcie realizovanej v r. 2015. Systém váh umožňuje agregovanie indexov cien stavebných prác do typov, oddielov, skupín a tried podľa Klasifikácie stavieb. V rámci harmonizácie s legislatívou EU sa od roku 2009 publikuje index aj v triedení podľa CPA 2008. Cenovým základom sú priemerné ceny roka 2015.

V rokoch 2000 – 2007 sa uskutočnila v európskych a medzinárodných klasifikáciách rozsiahla zmena. Revízia sa týkala všetkých klasifikácií medzinárodného systému ekonomických klasifikácií (OKEČ, SKP, ...). 23. apríla 2008 bolo vydané nariadenie Európskeho parlamentu a rady (ES) č. 451/2008 ktorým sa zavádza nová štatistická klasifikácia produktov podľa činností (CPA 2008). Vyhláškou ŠÚ SR z 18. júna 2007 bola vydaná štatistická klasifikácia ekonomických činností SK NACE Rev. 2, ktorá sa uplatňuje od 1. januára 2009 aj v publikácii.

V hodnotách publikovaných indexov sú zahrnuté aj ceny montážnych prác. Zvlášť sú vypočítané indexy pre opravy a údržbu stavebnej povahy. Ostatné indexy sú vypočítané súhrnne pre novú výstavbu, modernizácie a rekonštrukcie stavieb.

Indexy sú vypočítané z priemerných indexov cien jednotlivých reprezentantov, ktoré sú vážené relatívnym podielom hodnotového objemu reprezentanta k celkovému hodnotovému objemu stavebnej výroby za rok 2015 (stála štruktúra) podľa Laspeyresovho vzorca:

$$I = \frac{\sum \frac{p_1}{p_0} \cdot p_0 q_0}{\sum p_0 q_0} \cdot 100$$

- p_1 - cena v sledovanom období
- p_0 - cena v základnom období (priemer roka 2015 = 100)
- $p_0 q_0$ - hodnotový ukazovateľ (tržby z roku 2015)

Indexy cien materiálov a výrobkov spotrebovávaných v stavebníctve obsahujú 95 skupín materiálov a výrobkov zatriedených podľa klasifikácie produkcie (KP). Indexy reprezentantov sú preberané z mesačných indexov cien priemyselných výrobcov. Váhy pre výpočet indexu boli odvodené od relatívneho podielu hodnotového objemu reprezentanta na celkovom hodnotovom objeme stavebných materiálov spotrebovávaných v stavebnej výrobe v roku 2015. Základom pre výpočet indexu je priemer roka 2015.

Okrem indexov výrobných cien materiálov a výrobkov spotrebovávaných v stavebníctve sa počítajú štvrťročné indexy nákupných cien (ceny, za ktoré stavebné organizácie nakupujú materiál). Schéma obsahuje 197 skupín materiálov zatriedených podľa Klasifikácie produkcie (KP). Princíp výpočtu je podobný ako pri indexoch spracovaných z výrobných cien materiálov. Základom pre výpočet indexu je priemer roka 2015.

Indexy cien pre uplatnenie metódy FIDIC

Na základe požiadavky ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR publikovať štatistické údaje na účely uplatnenia metódy Medzinárodnej federácie inžinierov konzultantov pribudla od roku 2006 do publikácie tabuľka indexov cien pre uplatnenie metódy FIDIC.

Index cien poľnohospodárskych výrobkov

V roku 2017 uskutočnil Štatistický úrad Slovenskej republiky na základe rozhodnutia Eurostatu revíziu cenových indexov poľnohospodárskych výrobkov, ktorá spočívala v:

- - zmene základného obdobia (predtým rok 2010, od roku 2018 rok 2015= 100),
- - zmene váhového systému (predtým na základe mesačného priemeru tržieb za roky 2009 - 2011, súčasne na základe mesačného priemeru tržieb za roky 2014 - 2016),
- - aktualizácii a rozšírení počtu respondentov na cca 500.

Ceny poľnohospodárskych výrobkov sa zisťujú mesačne štátnym štatistickým výkazom Ceny Poľ NC 1 - 12 vo vybranom súbore poľnohospodárskych výrobcov bez ohľadu na formu vlastníctva (organizácie družstevné, štátne i súkromníci).

Pre zisťovanie cien boli vybrané hlavné poľnohospodárske výrobky v určených akostných triedach. Vo výkaze sú zahrnuté rastlinné výrobky vrátane ovocia a zeleniny a živočíšne výrobky vrátane rýb.

Ceny sa zisťujú ako nevážené aritmetické priemery všetkých dôležitejších obchodných prípadov organizácie, ktoré sa vyskytnú v sledovanom období až do odoslania výkazu. Ceny sa uvádzajú bez dane z pridanej hodnoty. Okrem toho sa výkazom zisťuje aj množstvo a hodnota predaja vybraných reprezentantov za všetky akosti úhrnom (bez neštandardov a nutných porážok) za celý predchádzajúci mesiac. Uvedené dáta sú podkladom pre výpočet priemerných hodnôt.

Priemerné ceny sledovaných poľnohospodárskych výrobkov sa vypočítavajú ako aritmetický priemer individuálnych cien jednotlivých výrobcov za SR, resp.kraje.

Cenové indexy sa vypočítavajú zo zistených cien 85 vybraných výrobkov - cenových reprezentantov. Jednoduché indexy sa agregujú pomocou stáleho mesačného váhového systému do skupín a úhrnu podľa Laspeyresovho vzorca:

$$I = \frac{\sum \frac{p_1}{p_0} \cdot p_0 q_0}{\sum p_0 q_0} \cdot 100$$

- p_1 - cena sledovaného obdobia
- p_0 - cena základného obdobia (cena jednotlivých mesiacov roka 2015)
- $p_0 q_0$ - stála váha - odvodená z hodnoty predaja základného obdobia (priemer rokov 2014 - 2016) v relatívnom vyjadrení

Index cien vstupov do poľnohospodárstva

Ceny dodávok výrobkov a služieb do poľnohospodárstva sa zisťujú štvrťročne štátnym štatistickým výkazom **Ceny Poľ D 1 - 04** vo vybranom súbore poľnohospodárskych výrobcov bez ohľadu na formu vlastníctva (organizácie družstevné, štátne i súkromníci).

Ceny sa zisťujú ako jednoduchý aritmetický priemer z cien objemovo významných nákupov vybraných výrobkov a služieb v sledovanom štvrťroku. V poslednom mesiaci štvrťroka (t.j. v marci, júni, septembri a decembri) sa do priemeru cien zahrnú cenyobjemovo významných nákupov, uskutočnených do 27. kalendárneho dňa posledného mesiaca sledovaného štvrťroka. Ceny sa uvádzajú bez dane z pridanej hodnoty.

Priemerné ceny sledovaných reprezentantov sa vypočítavajú ako aritmetický priemer individuálnych cien jednotlivých respondentov.

Schéma indexov cien dodávok výrobkov a služieb do poľnohospodárstva bola podrobená komplexnej revízií. V rámci revízie, ktorá sa uskutočnila v roku 2017, bol revidovaný výber respondentov a reprezentantov. Súčasne došlo ku zmene základného obdobia na priemer roka 2015 a zavedeniu výpočtu indexu podľa novej váhovej štruktúry odvodennej zo štruktúry výdavkov na nákup výrobkov a služieb spotrebovaných na poľnohospodársku produkciu v roku 2015.

Výpočet štvrťročného indexu cien vstupov do poľnohospodárstva je skonštruovaný:

- 1. z cenových indexov získaných priamym zisťovaním - zo spracovania výkazov Ceny Poľ D 1 - 04. Na výkazoch sa sledujú ceny asi 95 reprezentantov z 26 podskupín výrobkov podľa klasifikácie produkcie (KP), ktoré sú z hľadiska poľnohospodárskej výroby významné (ceny dodávok osív, sadby, krmív, agrochemikálií, hnojív a zlepšovadiel pôdy a ceny vybraných služieb pre poľnohospodárstvo - agrochemických, veterinárnych a plemenárskych),
- 2. z cenových indexov vybraných skupín, príj. tried KP prevzatých z indexu cien priemyselných výrobcov, indexu cien vodného a stočného a indexu cien stavebných prác.

Pre výpočet štvrťročného indexu cien vstupov do poľnohospodárstva sa používa Laspeyresov vzorec:

$$I = \frac{\sum \frac{p_1}{p_0} \cdot p_0 q_0}{\sum p_0 q_0} \cdot 100$$

- p_1 - cena sledovaného obdobia
- p_0 - cena základného obdobia (priemer roku 2015)
- $p_0 q_0$ - stála váha - hodnota výdavkov na nákup tovarov a služieb spotrebovaných v poľnohospodárstve (v roku 2015)

Index cien v lesníctve

Indexy cien v lesníctve (od roku 2013; bázičný rok 2015=100). Posledným štvrťrokom roku 2012 je ukončené štatistické zisťovanie Ceny Les 1-04 gestované ŠÚ SR. Pre výpočet cenových indexov budú od roku 2013 využité dáta prevzaté z rezortného zisťovania Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR „Les (MPRV SR) 2-04 - Štvrťročný výkaz o dodávkach dreva v lesníctve“. Z údajov „Tržby spolu za tuzemské dodávky (v €)“ a z údajov „Dodávky tuzemské (v m³ b. k.)“ sa vypočítajú priemerné hodnoty (ceny) surového dreva za:

- ihličnaté surové drevo spolu
- listnaté surové drevo spolu
- ihličnaté a listnaté surové drevo spolu.

Z týchto priemerných hodnôt (cien) sa vypočítajú cenové indexy (UVI - unit value indexy) na novej základni 2015 = 100 (predtým 2010 = 100) a cenové indexy na odvodených základniach: romr = 100 (rovnaké obdobie minulého roka=100) a predch. obd. = 100 (predchádzajúce obdobie=100).

Cenové indexy pre jednotlivé sortimenty surového dreva nebudú počítané ani publikované, nakoľko ich rozhodujúci zákazníci nepožadujú.

Index cien trhových služieb

Indexy cien vybraných trhových služieb sa počítajú na základe cien vykazovaných v štatistických zisťovaniach Ceny VTS 1 – 04, Ceny FPS 6 - 04, Ceny Dop 9 - 04, Ceny IaK 5 - 04. Uvedené výkazy vyplňujú vybrané podniky zaoberajúce sa poskytovaním služieb za vybraných reprezentantov. Zisťujú sa realizačné ceny služieb dodávaných do tuzemska na tzv. primárnom trhu medzi poskytovateľom služby a prvým odberateľom. Vykázaná cena je jednoduchým aritmetickým priemerom cien vo všetkých dôležitých obchodných prípadoch, ktoré sa vyskytli okolo stredu mesiaca. Cena je sledovaná bez dane z pridanej hodnoty.

Váhy indexu cien vybraných trhových služieb boli v roku 2017 stanovené na základe štruktúry tržieb v odvetví služieb v roku 2015. Index cien vybraných trhových služieb je počítaný z jednoduchých indexov cien jednotlivých reprezentantov vážených relatívnym podielom príslušného reprezentanta na celkových tržbách priemyslu za rok 2015 (stála štruktúra) podľa Laspeyresovho vzorca:

$$I = \frac{\sum \frac{p_1}{p_0} \cdot p_0 q_0}{\sum p_0 q_0} \cdot 100$$

p_1 - cena v sledovanom období

p_0 - cena v základnom období (december 2015 = 100)

$p_0 q_0$ - hodnotový ukazovateľ (tržby z roku 2015)

- Hore -